

Asia: VN/20925/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne, mikäli erottelu alla olevien kysymysten mukaisesti ei onnistu

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.

THL pitää tärkeänä, että sosiaali- ja terveydenhuollon rooli kotouttavana tai vähintään kotoutumista keskeisesti vahvistavana toimijana tunnustetaan ja varmistetaan tämä alueuudistuksen suunnittelussa ja toteutuksessa (esim. miten kotoutumispalveluissa jatkossa tullaan tunnistamaan kotoutujan sosiaali- ja terveystarpeiden tarve).

THL pitää hyvänä, että lakiehdotuksessa on tunnustettu miten joillakin alueilla kotoutumispalvelut ja sosiaali- ja terveystarpeiden erkaantuvat hallinnollisesti ja toiminnallisesti toisistaan. Sen lisäksi kunnan tulee kiinnittää huomioita siihen, että kuntaan jää resursseja hoitamaan kotoutumislain mukaisia tehtäviä siitä huolimatta, että hyvinvointialueille siirtyy sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu. Palvelu-uudistuksen myötä riski kasvaa siihen, että kuntatasolle jäävät kotoutumispalvelut erkanevat epätarkoituksenmukaisen paljon terveystarpeista.

THL pitää tärkeänä, että hyvinvointialueilla ja kunnissa on resursoitu palvelutarpeiden ja kunkin alueen erityistarpeiden mukaisesti tarpeeksi osaamista. Tämän lisäksi alueiden tulisi varautua myös yllättäviin yhteiskunnallisiin ja globaaleihin muutoksiin, jotka muuttavat resurssien ja osaamisen tarpeita. On tärkeää, että laissa on määritetty, että Työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos osoittavat riittävän määrän henkilöstöä, mutta henkilöstön resurssien lisäksi tulisi huomioida henkilöstön riittävä erityisosaaminen ja monimuotoisuus. Yhteistoimintamallin toimivuutta, yhdenvertaisuutta ja laadukkuutta tulee arvioida ajan kuluessa.

THL pitää tärkeänä, että perheryhmäkotien toiminnan järjestämisessä ja sen suunnittelussa pitäisi ottaa huomioon yksiköissä asuvien nuorten yhdenvertainen pääsy kaikkiin heidän tarvitsemiinsa sosiaali- ja terveyspalveluihin (esimerkiksi lapsille nimetyt sosiaalityöntekijät). Toiminnan järjestämisessä ja mahdollisissa kilpailutuksissa on myös otettava huomioon perheryhmäkotien sijainti niin, että siellä asuvilla nuorilla on kohtuulliset matkat ja kulkuyhteydet kouluun ja harrastuspalveluihin. Lisäksi perheryhmäkotien toiminnan järjestämisessä tulee taata yksiköiden työntekijöiden riittävä ammatillinen pätevyys lasten ja nuorten kasvatuksen ja arjen psykososiaalisen tuen takaamiseksi.

THL kannustaa inklusiiviseen kielenkäyttöön kaikessa viranomaistyössä. Työ- ja elinkeinoministeriön johtamassa sanastotyössä kotoutumisen ja maahanmuuton toimijat ja maahan muuttaneet henkilöt itse ovat kohdistaneet uudistamistoiveita erityisesti termeihin maahanmuuttaja -> maahanmuuttanut ja kotouttaminen -> kotoutuminen. Myös tässä luonnoksessa hallituksen esityksestä voisi vielä paremmin näkyä sanastotyön suositukset ja inklusiivinen kielenkäyttö osana laajempaa poliittisten toimijoiden sitoutumista siihen.

1. Lakiluonnos työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamiseksi

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelutarpeen arviointia, työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden suunnittelua sekä työllistymisprosessin etenemistä ja seurantaa koskevat pykälät 3, 4, 5, ja 6.

-

7 § Monialaisen yhteispalvelun järjestäminen ja valtakunnallinen ohjaus (Pykälä sisältää asetuksenantovaltuuden. Asetuksen sisältöä on kuvattu säännöskohtaisissa perusteluissa. Voimassa oleva valtioneuvoston asetus on 1377/2014.)

-

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

-

2. Lakiehdotus kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Kustannusten korvaaminen (luku 6)

-

Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten tuen ja asumisen järjestäminen (27-28 §)

-

Muut hyvinvointialueisiin liittyvät muutosehdotukset

-

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

-

Mankinen Katariina
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL - Yhdenvertaisuusyksikkö